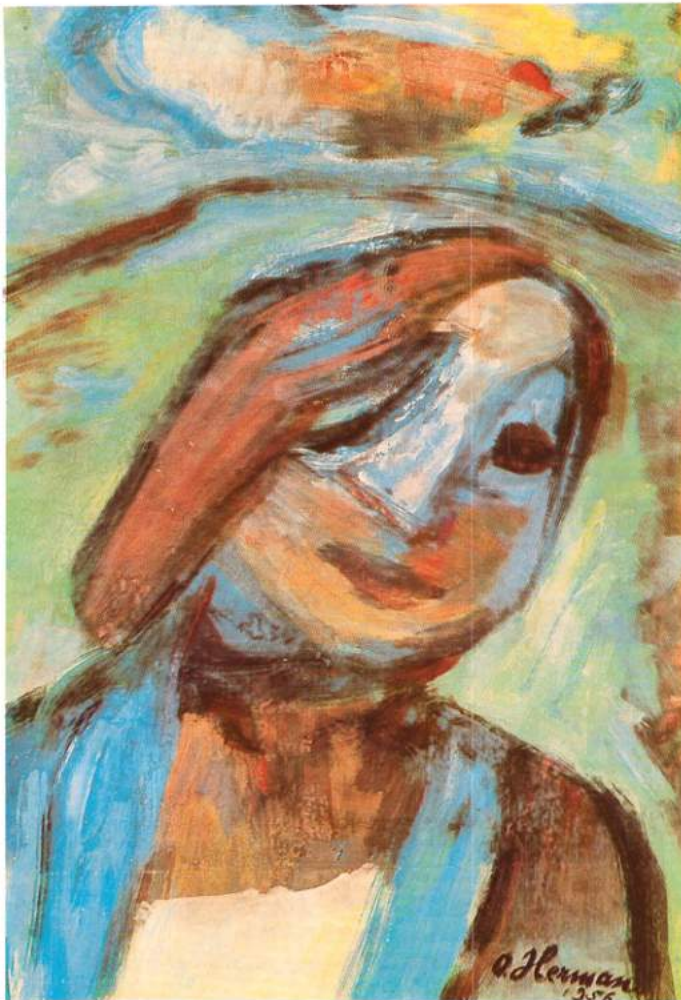


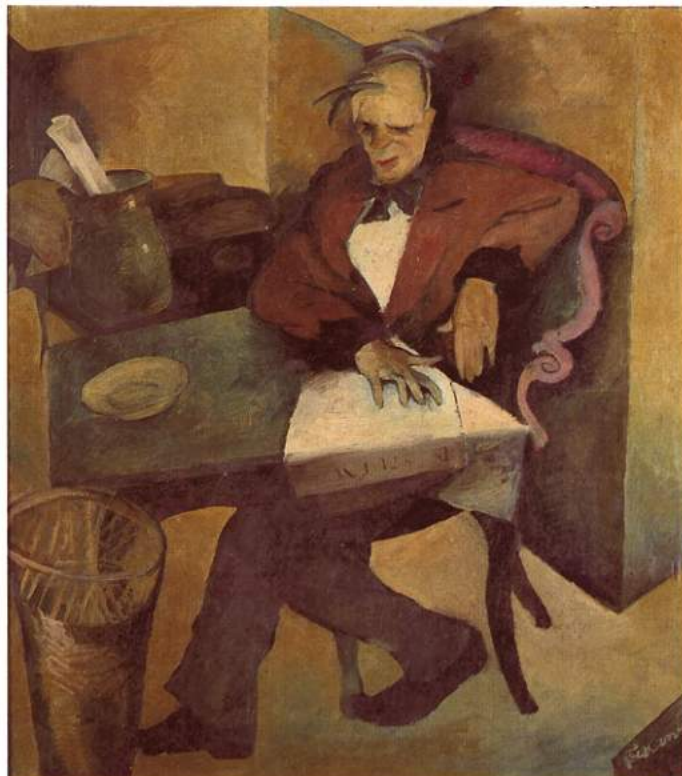
Z. ŠULENTIĆ, *Portret dr. Pelca*, Beograd, Muzej suvremene umjetnosti



O. HERMAN, *Lik*, Zagreb, Moderna galerija

stari grad — svrha revitalizacije i problemi redefinije, ibid., 1981; *Neki rezultati istraživanja istarske srednjovjekovne kulture*, Jadranski zbornik, 1981; *Gotičko kiparstvo u Istri*, Zagreb 1982; *Opatija — prostor i čovjek*, Dometi, 1984, 9–10; *Kalina*, Rijeka 1985;

V. GECAN, *Cinik*, Zagreb, Moderna galerija



Bahorić, Rijeka 1987; *Iz lovranskog srednjovjekovlja*, Liburnijske teme, 1987, 6; *Živa baština*, Rijeka 1994.

LIT.: Smrt nije granica postojanja: Vanda Ekl, Dometi, 1993, 3/4, str. 41–53.

V. Fo.

EKSPRESIONIZAM u hrv. likovnoj umjetnosti javlja se na poč. XX. st. a najintenzivnije se iskazuje u razdoblju 1914–28. Nema vlastiti program, a poetika mu je složena: neke osobine preuzima od simbolizma i secesije, neke od impresionizma, fovizma, kubizma i neoklasicizma. Na e. u nas djelovale su i ideje iz suvremene književnosti (J. P. Kamov, A. B. Šimić, M. Krleža, V. Čerina, J. Kulundžić, J. Kosor). Tragovi »sadržajne ekspresije« nalaze se već u djelima *Josipa Račića* iz njegova pariškog razdoblja. Deformacija predmeta, toulouse-lautrecovska karakterizacija likova, senzualni sižeji s »fatalnim ženama« i izražavanje tjelesnog i moralnog propadanja protagonista »ljudske komedije« na velegradskoj sceni uvodi i *Miroslava Kraljevića* među prethodnike hrv. ekspresionističkog slikarstva. Slika *Oskara Hermana* »Pred oluju« (1913) primjer je prevladavanja romantičnog simbolizma i označava kretanje prema ekspresionizmu. Razdoblje 1908–13. doba je početnog prodora ekspresionizma u hrv. slikarstvo, a Zagreb u drugom desetljeću postaje jedno od njegovih najživljih srednjoeur. središta. Zagrebački časopis »Savremenik« 1909. objavljuje prijevod »Prvog manifesta futurizma«, 1910. otvoren je Ulrichov salon, 1914. izlazi časopis »Vihor« V. Čerine, u kojemu se otvara teoretska rasprava o ekspresionizmu. Ova diskusija nastavljena je 1916. u reviji »Kokot« U. Donadinija.

E. je u nas najtješnje povezan s pojavom Hrvatskog proljetnog salona: prva izložba održana je 1916. Na izložbama salona pojedine grafike *Tomislava Krizmana* pokazuju već visoku razinu ekspresivnosti (»Portret gđe N«, 1915). Tendencija ekspresivizacije secesije prisutna je u djelima *Ljube Babića*, *Marina Tartaglije*, *Stojana Aralice*, *Zlatka Šulentića* i *Jerolima Mišea*. Središnja ličnost ekspresionističkih nastojanja u hrv. slikarstvu postaje *Vilko Gecan* (»Dr. Dorić«, 1912; »Pobuna«, 1914; mape »Klinika«, 1920. i »Ropstvo na Siciliji«, 1921). Usporedo s Gecanom